

Bouwhistorische Notitie Hoofdstraat 15 Meppel

Opdrachtgevers: 44 Miles Real Estate B.V.
J.P.C. Makkink en de heer A. Zweers, Bonenakker 88 7392 BA Twello

Architect: B+O Meppel

Onderzoek: Reitse de Vries

Bezoek: 21 juli 2025

Datum verslag: 26 augustus 2025

Inleiding

Voor een bouwblok van drie winkelpanden aan de Hoofdstraat 15-19 in Meppel zijn plannen gemaakt voor verbouw en uitbreiding. In grote lijnen betekenen de plannen het samenvoegen van nrs. 17 en 19 ter hoogte van de begane grond en het realiseren van 12 appartementen op bestaande verdiepingshoogte en een toe te voegen tweede verdieping.

Het pand aan Hoofdstraat 15 heeft conform het omgevingsplan een bouwhistorische verwachting. Op de locatie kan in de middeleeuwen al bebouwing hebben gestaan. In ieder geval had het huidige pand een oudere voorganger.

Voordat tot definitieve planvorming kan worden overgegaan heeft de gemeente Meppel om een bouwhistorisch onderzoek van Hoofdstraat 15 gevraagd. Op 21 juli 2025 is er een bezoek op locatie geweest om te beoordelen of er bouwhistorische waarden in het geding kunnen zijn.

1. Samenvatting

Hoofdstraat 15 in Meppel werd in 1973 gebouwd. Sporen van een oudere voorganger zijn niet aangetroffen. In secundaire fasen is het interieur gemoderniseerd / aangepast. De winkelpui is in 1997 vernieuwd. In zowel het exterieur als het interieur is geen bouwmaterie met historische waarde aangetroffen.

Hoofdstraat 15 Meppel, 26-06-1969. Bron: Beeldbank Drents Archief, MZ11501200207.

1. Bouwhistorie van de locatie

Hoofdstraat 15

Hoofdstraat 15 bevindt zich in het centrum van Meppel. Er zal in de middeleeuwen op de locatie al bebouwing hebben bestaan. Achter het pand stond sinds 1790 de Lutherse kerk aan de Kruisstraat. Het eerste ijkpunt in de bouwgeschiedenis van Hoofdstraat 15 is het kadastrale minuutplan van 1811-1832. Er stond destijds een smal langspand met aan de noordzijde een steeg. Van dit oude pand moet aan het einde van de negentiende eeuw in ieder geval de voorgevel zijn vernieuwd. De winkelpui is in 1907 vernieuwd. Van de voorganger van het huidige Hoofdstraat 15 bestaan tekeningen uit 1961 en 1963 een foto uit 1969. Het was toen nog een vrijstaand eenlaags langspand met een winkel op de begane grond en een bovenwoning op zolder. Met Hoofdstraat 19 was een osendrop. De voorgevel was gepleisterd in natuursteenimitatie. Hoofdstraat 15 is in 1973 volledig opnieuw opgebouwd in bijpassende stijl én samengevoegd met Hoofdstraat 17-19. Alle buitengevels en de constructie zijn destijds vernieuwd. De winkelpui is in 1990 en in 1997 wederom vervangen.

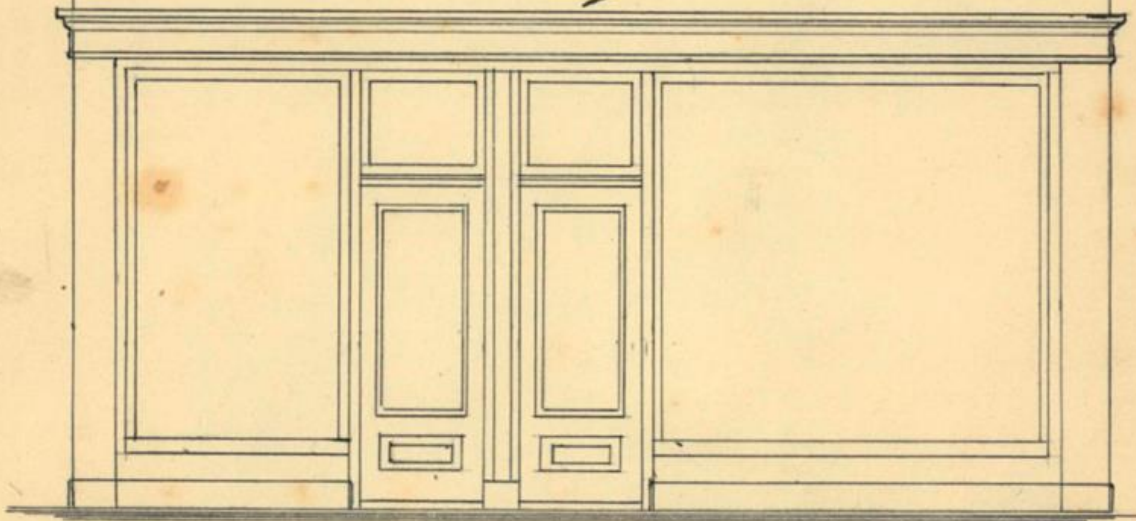
Kadastrale kaart 1811-1832: minuutplan Meppel, Drenthe, sectie A, blad 02 (MINo3015A02). Bron Beeldbank Cultureel Erfgoed.

St. P. d. v. 15

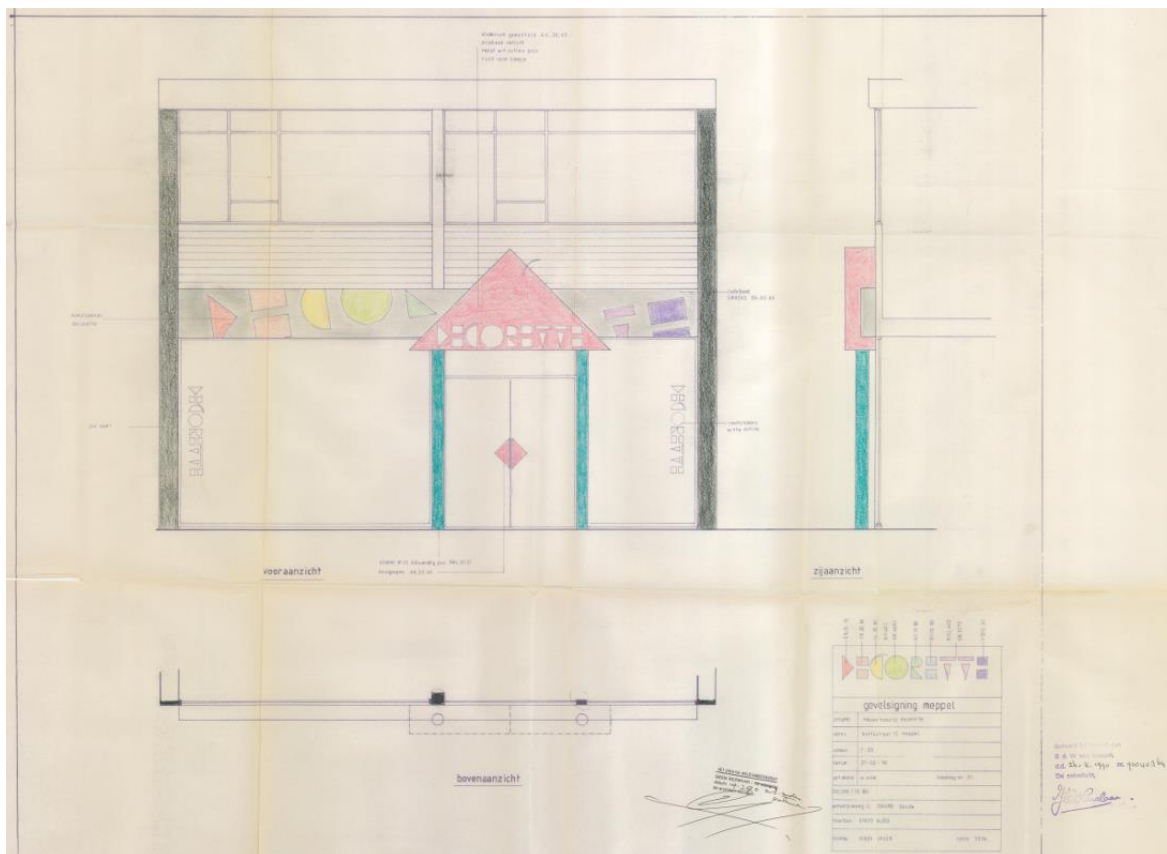
Plan tot het maken van
een winkelpui in de perceelen
Sectie st. n° 1278 en 5025
van Gebr. Holleboer. aan de
1^e Hoofdstraat

GEWAARMERKT ALS BEHOORENDE BIJ. *besluit*
VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN
VAN DEN 27 Juli 1907 n°. 45
DE SECRETARIS DER GEMEENTE MI

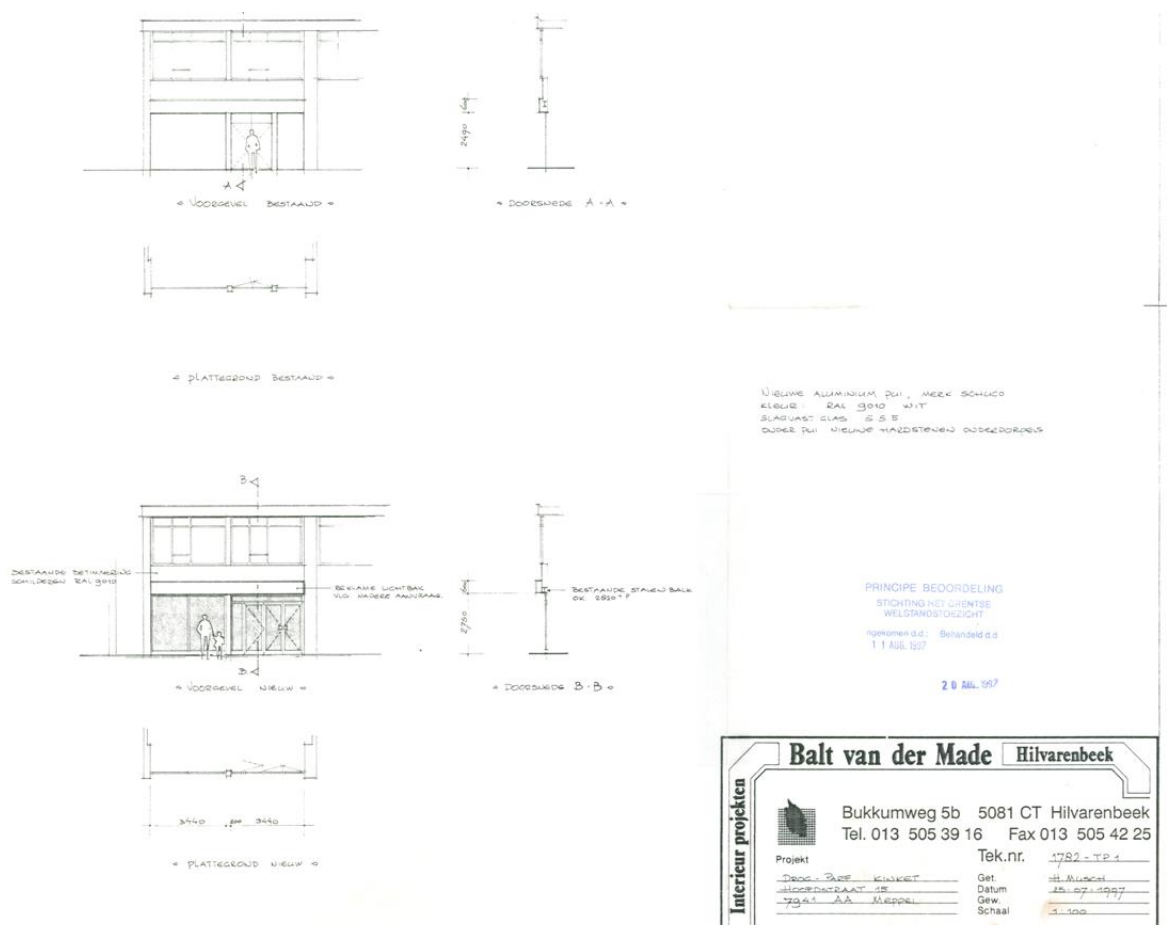
Schaal 1:50

Verbouwing winkelpui Hoofdstraat 15, 1907. Bron : Bouwdossier Gemeente Meppel.

Verbouwingsplan winkelpui Hoofdstraat 15, 1990. Bron : Bouwdossier Gemeente Meppel.

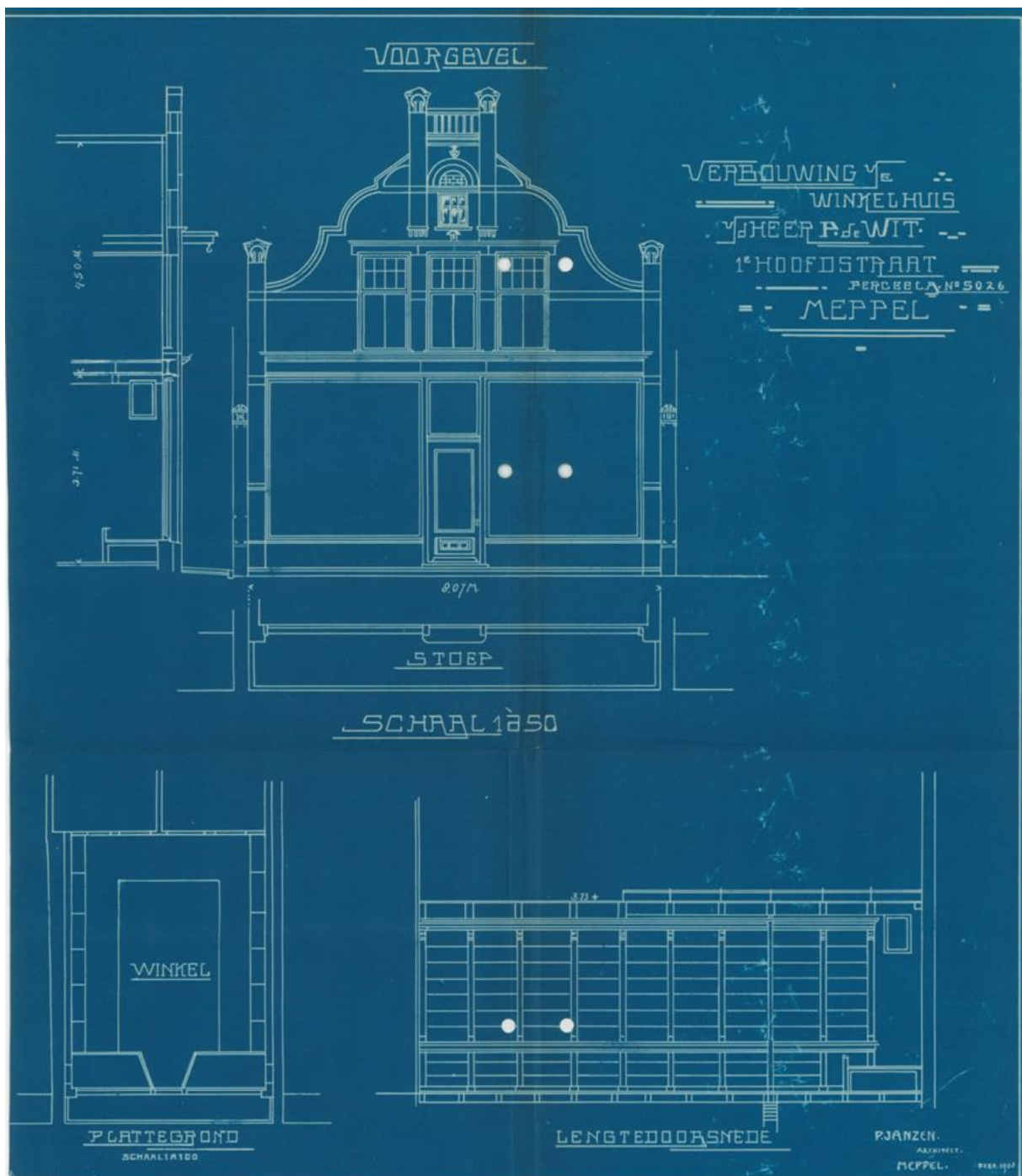

Verbouwing winkelpui Hoofdstraat 15, 1997. Bron : Bouwdossier Gemeente Meppel.

Complex Hoofdstraat 15-19

Op Hoofdstraat 17 en 19 stonden in 1961 nog twee vrijstaande individuele oude langspanden. Hoofdstraat 17 had een voorgevel in overgangsstijl uit 1903 naar ontwerp van architect P. Janzen. In 1961 waren er plannen om de begane grond van Hoofdstraat 17 en 19 te voorzien van een uniforme winkelpui van warenhuis WIBA. Deze plannen hebben vermoedelijk geen doorgang gevonden. In 1963 werd een rigoureuze plan wel uitgevoerd. Hoofdstraat 17 en 19 werden gesloopt en vervangen door een uniform bouwblok van vier traveeën breed, twee bouwlagen hoog en een plat dak. Mogelijk is ter hoogte van de begane grond oud muurwerk bewaard gebleven.

De verdieping van Hoofdstraat 17 uit 1963 is tegenwoordig nog het oudste deel van de voorgevel van het huidige complex Hoofdstraat 15-19. In 1973 werd in dezelfde stijl als Hoofdstraat 17-19 ook de voorgevel van Hoofdstraat 15 vernieuwd en bij het complex van het warenhuis gevoegd. In de eenentwintigste eeuw is van Hoofdstraat 17 de winkelpui vernieuwd en van Hoofdstraat 19 de complete voorgevel.

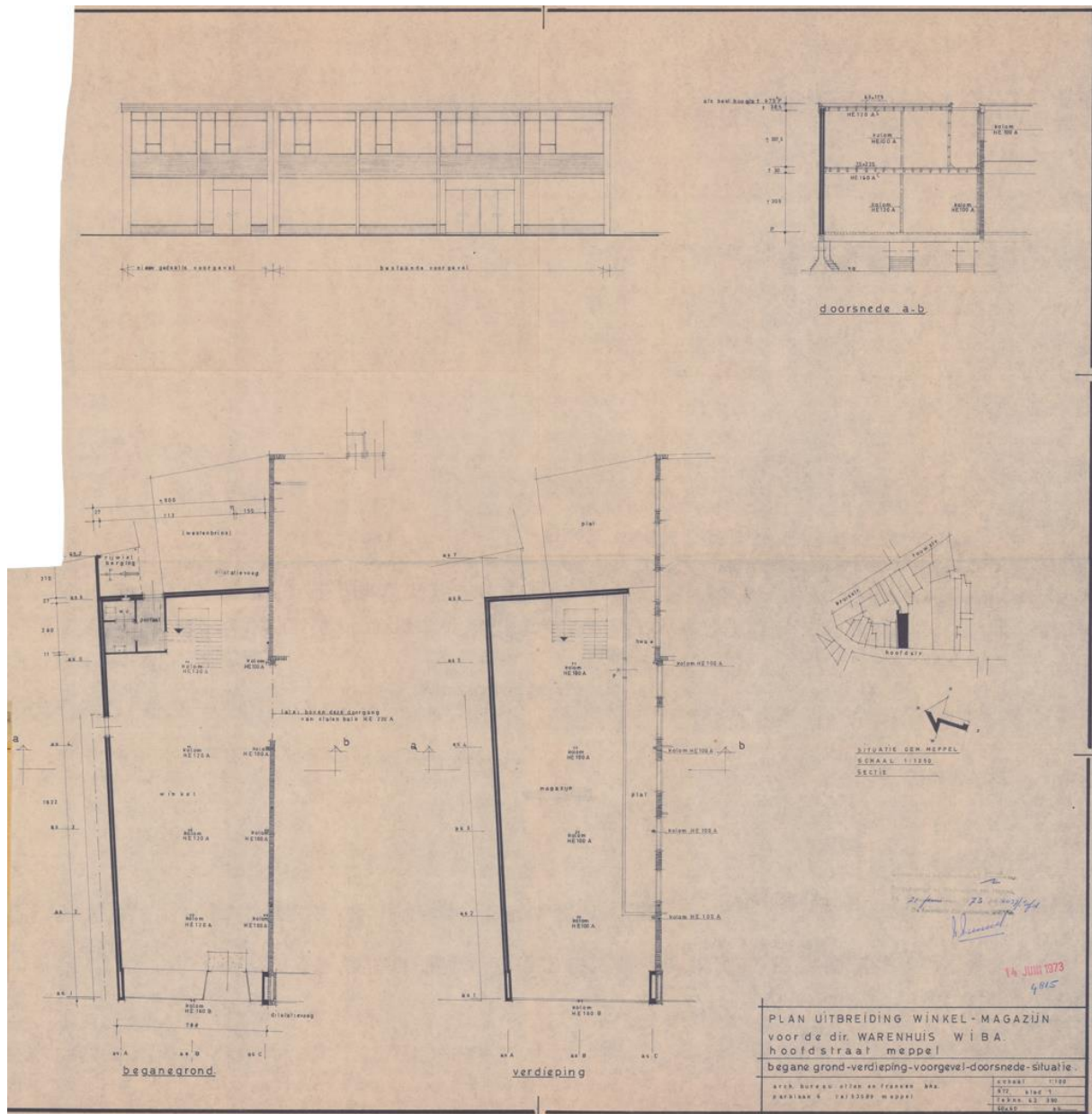

Verbouwing voorgevel Hoofdstraat 17 Meppel, 1903. Bron : Bouwdossier Gemeente Meppel.

Bestaande situatie en plan winkelpui begane grond, 1961 (vermoedelijk niet uitgevoerd). Uiterst links is Hoofdstraat 15.
Bron : bouwdoossier Gemeente Meppel.

Hoofdstraat 15-19 Meppel: gewijzigde situatie, 1973. Linksboven de voorgevel met uiterst links Hoofdstraat 15. Doorsnede en plattegronden zijn ook van Hoofdstraat 15. Bron: bouwdoossier Gemeente Meppel.

2. Visuele analyse

Exterieur

Hoofdstraat 15 is een tweelaags langspand met een plat dak. Aan de achterzijde bevindt zich een overdekte binnenplaats met een rijwielberging. Het exterieur is tot stand gekomen in 1973. De voorgevel wordt geflankeerd door witgeschilderde bakstenen penanten. De puien in de voorgevel zijn voorzien van veel glas. De ramen op de verdieping uit 1973 zijn van staal. In de voorgevel zit een winkelpui op de begane grond uit 1997.

Zij- en achtergevels zijn halfsteens gemetseld van bezande bruinrode bakstenen. In een secundaire fase zijn lichtkozijnen aangebracht in de linker zijgevel ter hoogte van de verdieping.

Ter hoogte van de verdieping staat de rechter zijgevel grotendeels vrij van het buurpand. Deze 'steeg' bovenop het dak fungeert als vluchtroute. De zijgevel is hier bekleed met damwandprofiel.

Hoofdstraat 15 Meppel: voorgevel west, juli 2025.

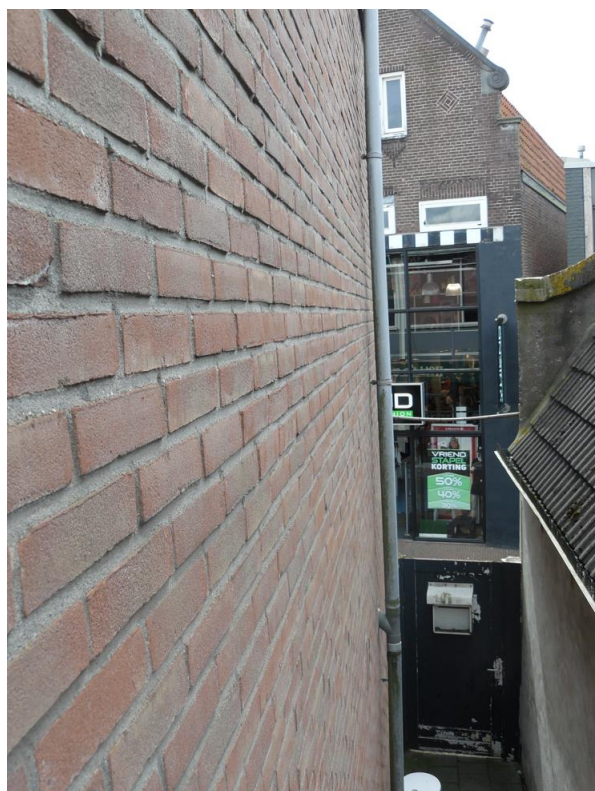
Hoofdstraat 15 Meppel: hoek noordwest met linker zijgevel, juli 2025.

Hoofdstraat 15 Meppel: linker zijgevel (zuid) ter hoogte van de verdieping (rechts de noordelijke zijgevel van Hoofdstraat 17), juli 2025.

Hoofdstraat 15 Meppel: achtergevel ter hoogte van de verdieping, juli 2025.

Hoofdstraat 15 Meppel: impressie zijgevel aan de steeg (noord), juli 2025.

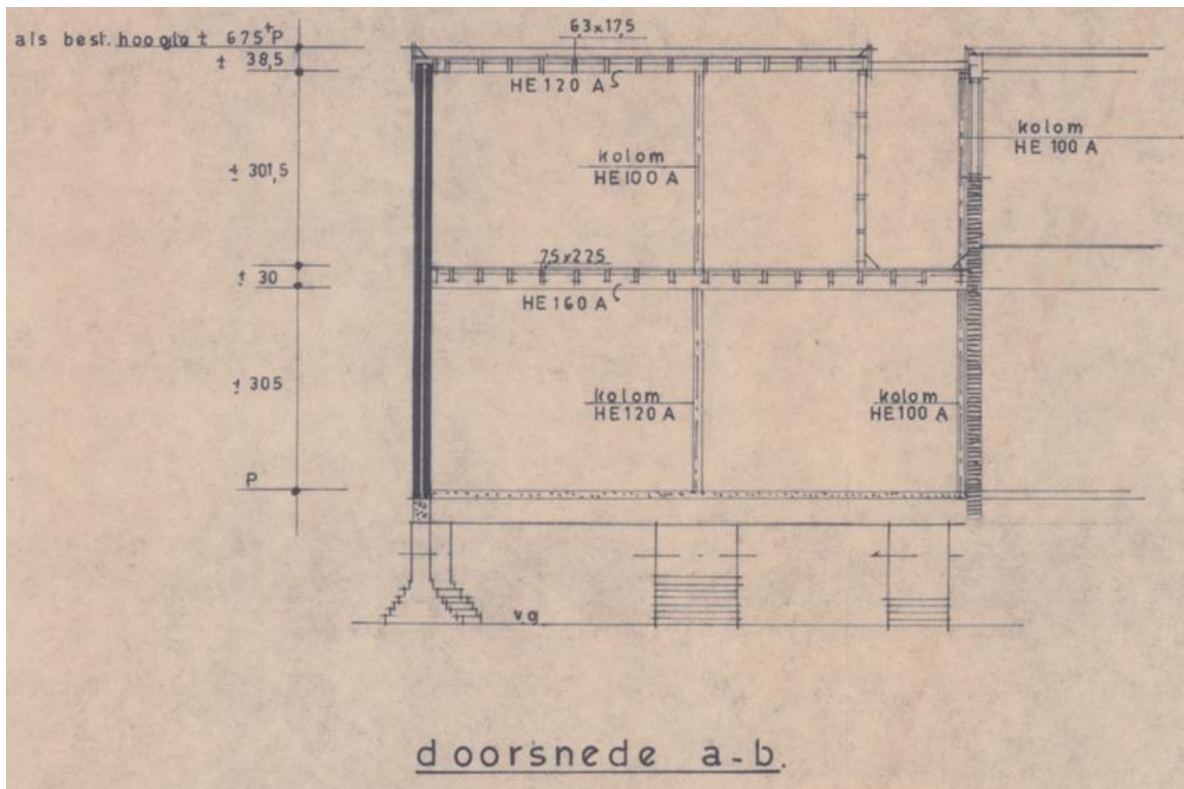
Hoofdstraat 15 Meppel: impressie achtergevel en rijwielberging aan de binnenplaats op het oosten, juli 2025.

Casco

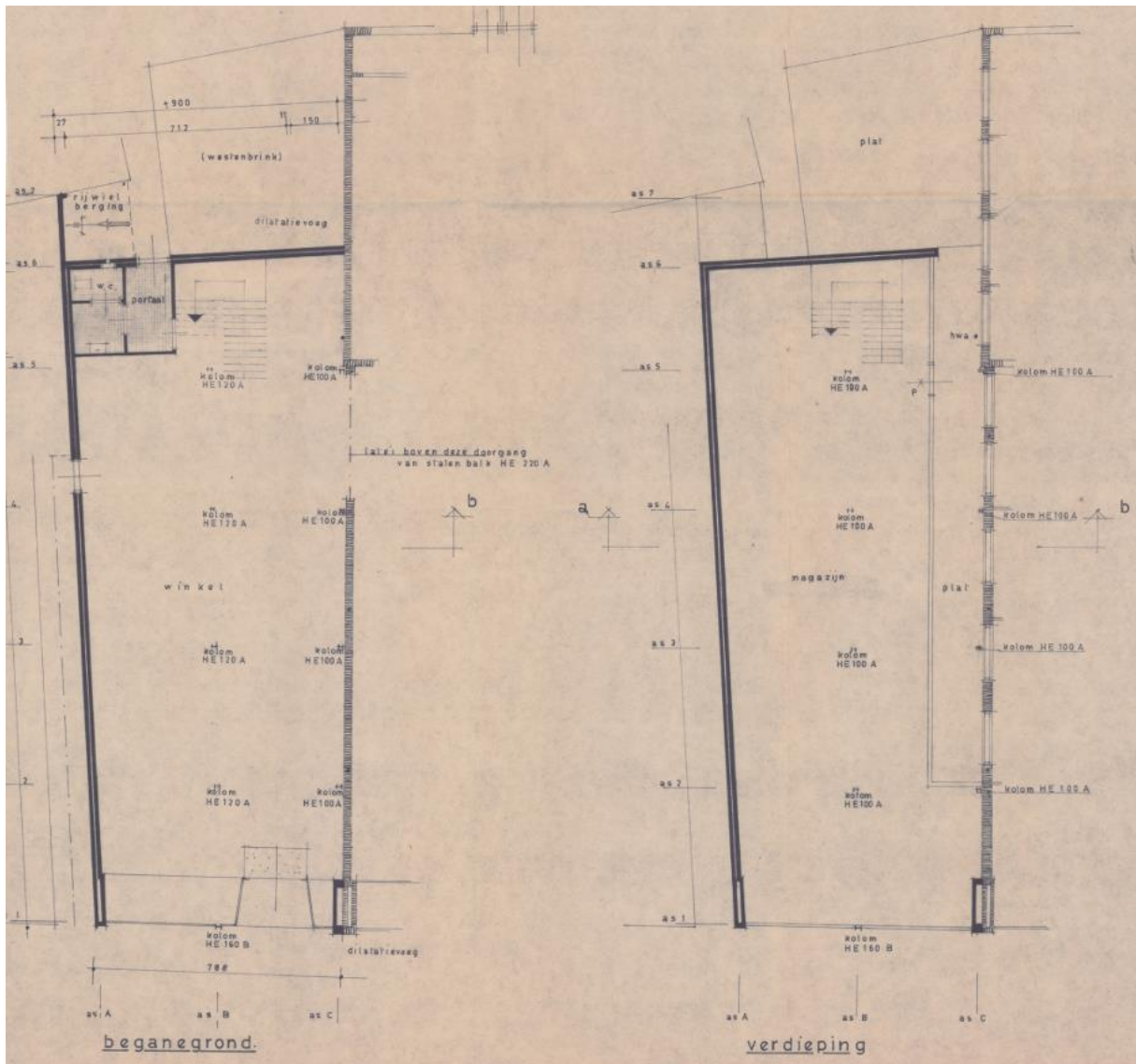
In 1973 moet de gehele oude voorganger zijn gesloopt. Dit is op tekening weergegeven en ook ter plekke is niets aangetroffen dat ouder is dan 1973.

De linker zijgevel en de achtergevel zijn spouwmuuren. Hoofdstraat 15 heeft in feite geen eigen rechter zijgevel ter hoogte van de begane grond. De scheidingsmuur aan de zuidzijde is de zijgevel van Hoofdstraat 17. In theorie kan deze muur ter hoogte van de begane grond nog oude bouwmaterialie bevatten. In 1973 is ter verbinding van beide panden een grote doorbraak gemaakt, welke later weer is dichtgemaakt. Ter hoogte van de verdieping dateert de tussengevel van 1963.

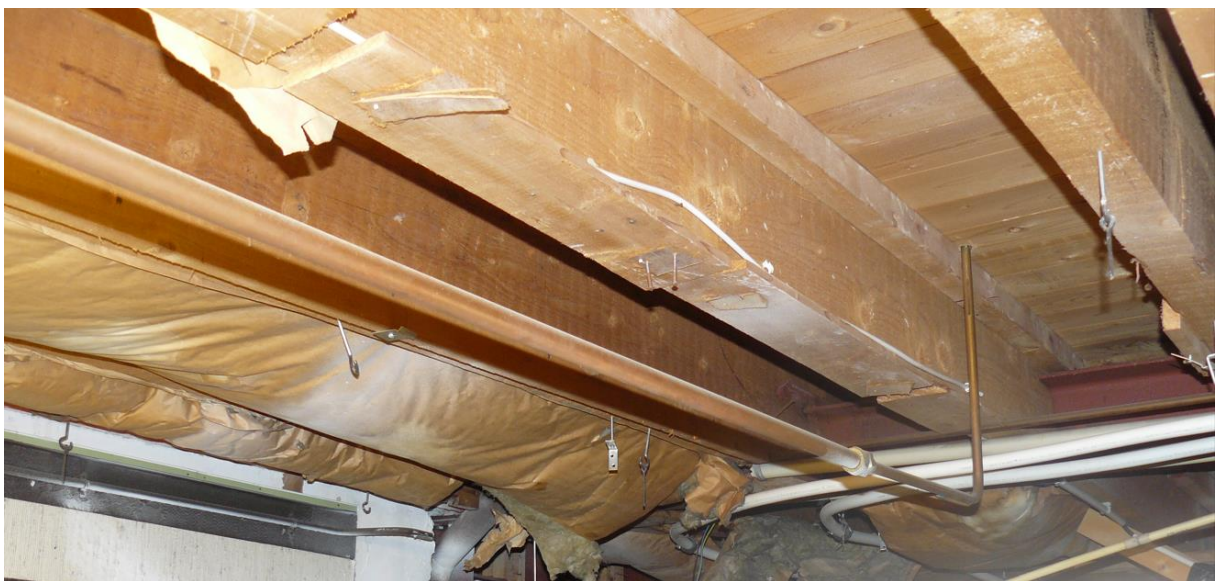
De draagconstructie van Hoofdstraat 15 bestaat uit stalen kolommen en liggers met daartussen ruw bezaagde balken (22,7 x 7,3 cm). Op de balklagen liggen smalle vloerdelen van 11,0 cm breed. Ook tegen de zijgevel van Hoofdstraat 17 staan stalen kolommen.

Hoofdstraat 15 Meppel: gewijzigde situatie met dwarsdoorsnede, 1973. Bron: bouwdoos Gemeente Meppel.

Hoofdstraat 15 Meppel: gewijzigde plattegronden, 1973. Bron: bouwdoos Gemeente Meppel.

Hoofdstraat 15: balklaag in stalen ligger uit 1973, juli 2025.

Hoofdstraat 15: impressie casco uit 1973, juli 2025.

Interieur

Intern zijn nog enkele afwerkingen uit 1973 aan te treffen, zoals behang, binnenkozijnen en betimmeringen. Een bordestrap achterin het pand is verdwenen. De indeling op de verdieping en de overige interieurafwerkingen zijn na 1973 gerealiseerd.

Hoofdstraat 15: impressie interieur uit 1973 op de verdieping, juli 2025.

Hoofdstraat 15: impressie interieur begane grond, juli 2025.

Hoofdstraat 15: impressie interieur verdieping, juli 2025.

3. Waardestelling

Een waardestelling dient om waarden toe te kennen aan het gebouwde object op basis van het bouwhistorisch onderzoek. Deze waardering vindt plaats op twee niveaus: het gebouwde object in relatie tot zijn bredere context (plaatselijk/regionaal/nationaal) en de betekenis van de verschillende onderdelen in relatie tot het object zelf. Het eerste zijn de 'contextuele waarden', het tweede de 'intrinsieke waarden'. ¹

7.1 Contextuele waarden

Hoofdstraat 15 in Meppel bevat geen contextuele historische waarden. Hooguit de aanwezigheid van een steeg aan de noordzijde en een binnenplaats aan de achterzijde is van belang.

7.2 Intrinsieke waarden

Binnen de context van het object wordt gekeken naar het exterieur (bouwmassa, kap(vormen), gevels, gevelopeningen), de constructie en het interieur per bouwlaag. Hierbij worden de volgende drie waardecategorieën onderscheiden:

- Hoge intrinsieke waarde (blauw): van groot belang voor het karakter, de structuur of de betekenis van het object.
- Positieve intrinsieke waarde (groen): van ondersteunend belang voor het karakter, de structuur of de betekenis van het object.
- Indifferentie intrinsieke waarde (geel): van weinig of geen belang voor het karakter, de structuur of de betekenis van het object.

Hoofdstraat 15 in Meppel bevat geen intrinsieke historische waarden.

De mogelijkheid bestaat dat de muur tussen Hoofdstraat 15 en 17 (in feite de zijgevel van Hoofdstraat 17) ter hoogte van de begane grond nog oude bouwmaterialie bevat.

Bronnen

Bouwtekeningen 1903, 1907, 1961, 1963, 1966, 1973 en 1997: Bouwdossier Gemeente Meppel
Beeldbank Rijksdienst Cultureel Erfgoed
Beeldbank Drents Archief

Reitse de Vries MA, 26 augustus 2025

¹ De waardestelling voldoet aan de nieuwe uitvoeringsrichtlijn van Stichting ERM (Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg). Bron: Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit, *Bouwhistorisch onderzoek met waardestelling: URL 2007*, 15-02-2024

REITSE DE VRIES BOUWHISTORIE

